

แนวทางการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุ๋มเพียง จังหวัดน่าน

Guidelines for Enhancing Public Participation in Sub-district Development Plan of Fai Kaew
Subdistrict Administrative Organization, Phu Phiang District, Nan Province.

วริศรา ชันแก้ว¹ คมกริช กรรณิกา² ผุสดี สายวงศ์³

Varissara Khunkaew¹, Komkrit Kannika², Phudsdee Saiwong³

Received : 3 May 2024 , Revised : 21 August 2024 , Accepted : 30 August 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุ๋มเพียง จังหวัดน่าน และ 2) พัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุ๋มเพียง จังหวัดน่าน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนในตำบลฝ่ายแก้ว จำนวน 387 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ มีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลฝ่ายแก้วในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ มากที่สุด รองลงมาคือด้านการตัดสินใจ และน้อยที่สุดคือด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 4.07, 3.38$ และ 3.00 ตามลำดับ)

2) แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุ๋มเพียง จังหวัดน่าน คือการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในช่องทางหลากหลายช่องทางผ่านสื่อสังคมเพื่อสร้างการรับรู้ และการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงาน อันจะนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลตามที่ได้วางแผนไว้ เป็นการแสดงถึงความโปร่งใสในการบริหารงานของหน่วยงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : แผนพัฒนาตำบล, การมีส่วนร่วม, การวางแผน

Abstract

The research aimed to 1) study public participation in sub-district development plan of Fai Kaew Sub-district Administrative Organization, Phu Phiang District, Nan Province., and 2) develop guidelines for public participation in sub-district development plan of Fai Kaew Sub-district Administrative Organization, Phu Phiang District, Nan Province. It was quantitative research with questionnaires from 387 people in the Fai Kaew sub-district with stratified random sampling. Data were analyzed by percentages mean and standard deviation. The results revealed that;

1) Public participation in sub-district development plan of Fai Kaew Sub-district Administrative Organization, Phu Phiang District, Nan Province was moderate ($\bar{X} = 3.45$). Considering each aspect, it was found that people were most involved in receiving benefits, followed by decision-making and the least were monitoring and evaluation. ($\bar{X} = 4.07, 3.38$, and 3.00 , respectively).

2) Guidelines of public participation in the preparation of sub-district development plans of Fai Kaew Sub-district Administrative Organization, Phu Phiang District, Nan Province were publicizing organization performance through social media to create awareness and organization information also accessible to publication which would lead to the public participation in the sub-district development plan as planned. It truly represents transparency in organization management according to the principles of good governance.

Keyword: sub district development plan, participation, planning

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน และความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่นด้วย และเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหาร และตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการวางแผนถือเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม

นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังจำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรในการบริหารจัดการขององค์กรให้เกิดความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการที่กำหนดไว้ รวมถึงมีการควบคุม ติดตามวัดและประเมินผล เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุตามแผน แผนงาน และโครงการมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาชน

ทั้งนี้ การพัฒนาท้องถิ่นจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยประชาชนจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความรู้ความสามารถความรับผิดชอบของประชาชน เมื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นแบบประชาชนมีส่วนร่วมจะเกิดการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) ถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองสูง โครงการและกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นที่วางแผนไว้จะสอดคล้องตามความต้องการของประชาชน ก่อให้เกิดพลัง และประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ การพัฒนาท้องถิ่นจะดำเนินไปอย่างรวดเร็ว นำความเจริญมาสู่ประเทศชาติ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการพัฒนา เพราะการให้ประชาชนเข้ามาช่วยคิด และกำหนดวัตถุประสงค์ที่ตนเองต้องการ โดยการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ทั้งนี้เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ได้ตรงกับเป้าหมายขององค์การจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของกองราชการส่วนตำบล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2555)

องค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ตั้งอยู่ห่างจากที่ทำการอำเภอเพียงไปทางทิศตะวันตกประมาณ 3 กิโลเมตร มีพื้นที่ 217.95 ตารางกิโลเมตร เนื้อที่ 136,220.82 ไร่ มีเขตการปกครองรวม 17 หมู่บ้าน ประชากรรวมทั้งสิ้น 12,008 คน แบ่งเป็นชาย 6,053 คน หญิง 5,955 คน จำนวนครัวเรือน 5,311 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ สิงหาคม 2566) โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและเผยแพร่ข้อมูลการ

ปฏิบัติงานต่างๆ บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน รวมถึงมีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี และรายงานผลการติดตามพร้อมเสนอความเห็นต่อนายกองคการบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว เพื่อพิจารณาประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ โดยปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผยเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน นับแต่วันลงนามประกาศหรือนับแต่วันให้ความเห็นดังกล่าวภายในเดือนธันวาคมของทุกปี (องค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว, 2567) แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีประชาชนอีกส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ จึงทำให้ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอ ภูเพียง จังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน
2. พัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน

ระเบียบวิธีการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยที่เชื่อมโยงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดการวิจัยดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยการตอบแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในตำบล ฝายแก้ว อำเภอกูเพียง จังหวัดน่าน จาก 17 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 12,008 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ในการศึกษานี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ดังนี้

1.2.1 เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่ 17 หมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบล ฝายแก้ว โดยการแทนค่าโดยใช้สูตรของ Taro Yamane. (1967)

$$n = \frac{N}{1 + Ne} \times 2$$

โดยที่ n = จำนวนขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนยอมรับได้ที่ของกลุ่มตัวอย่าง (0.05)

จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 คน

1.2.2 เนื่องจากจำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้านมีความแตกต่างกัน จึงคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากร ตามสูตรคำนวณ ดังนี้

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = $\frac{\text{จำนวนขนาดตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมด}}$

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด

จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้านดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้านที่จะตอบแบบสอบถาม

ที่	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	ร้อยละ	แบบสอบถาม (ชุด)
1	บ้านท่าล้อ	983	8.19	32
2	บ้านแสงดาว	618	5.15	40
3	บ้านฝายแก้ว	1,262	11.34	44
4	บ้านทุ่งน้อย	992	8.26	32
5	บ้านน้ำใส	495	4.12	16
6	บ้านหัวเวียงเหนือ	737	6.14	24
7	บ้านปัวชัย	753	6.27	24
8	บ้านน้ำต่วน	739	6.15	24
9	บ้านบุพผาราม	1,357	11.30	44
10	บ้านดงป่าสัก	576	4.80	19
11	บ้านห้วยคำ	266	2.22	9
12	บ้านหาด	842	7.01	27

ที่	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	ร้อยละ	แบบสอบถาม (ชุด)
13	บ้านคั้งถี่	304	2.53	10
14	บ้านห้วยไฮ	372	3.10	12
15	บ้านนิคม	268	2.23	9
16	บ้านหนองเจริญ	216	1.80	7
17	บ้านแสงดาวพัฒนา	1,128	9.39	36
รวม		12,008	100.00	387

2. เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) ที่คณะผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยามศัพท์ของการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุญเพียง จังหวัดน่าน ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามหลักการ Likert, R. (1967).

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะสำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุญเพียง จังหวัดน่าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2567 ด้วยแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 387 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามครบทั้ง 387 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุญเพียง จังหวัดน่าน โดยใช้สถิติในการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีการนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบเชิงบรรยาย สรุปผล ซึ่งกำหนดค่าน้ำหนักตามวิธี rating scales ดังนี้

คะแนน	ระดับความคิดเห็น
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

การแปลผลใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า (rating scale) โดยใช้ค่าเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
0 – 1.50	น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยสามารถสรุปผลได้ 2 ส่วน คือ 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ฝ่ายแก้ว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน และ 2) แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

1. จากการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง (ร้อยละ 53.75) มีอายุระหว่าง 51- 60 ปี (ร้อยละ 29.46) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 52.20) ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 59.43) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 4,001 - 7,000 บาท (ร้อยละ 32.82) และเมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดน่าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.45) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ มากที่สุด รองลงมา คือด้านการตัดสินใจ และน้อยที่สุดคือด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.07, 3.38 และ 3.00 ตามลำดับ) รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุ๋มเพียง จังหวัดน่านในด้านต่างๆ

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการตัดสินใจ	3.38	1.14	ปานกลาง
ด้านดำเนินกิจกรรม	3.36	1.17	ปานกลาง
ด้านผลประโยชน์	4.07	1.26	มาก
ด้านการติดตามและประเมินผล	3.00	1.75	ปานกลาง
โดยรวม	3.45	1.33	ปานกลาง

2. จากผลการสำรวจระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุ๋มเพียง จังหวัดน่าน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล นำไปสู่การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุ๋มเพียง จังหวัดน่าน โดยเฉพาะด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามต้องการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มากที่สุด รองลงมาคือร่วมตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินโครงการ/กิจกรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล และน้อยที่สุดคือ ร่วมรับทราบหรือรับฟังผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อสิ้นปีงบประมาณ และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในระดับเท่ากัน ($\bar{X}$ = 4.01, 3.01 และ 2.83 ตามลำดับ) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายแก้ว อำเภอกุ๋มเพียง จังหวัดน่านในการติดตามและประเมินผล

ด้านการติดตามและประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1) การเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.01	1.56	ปานกลาง
2) การประเมินผลปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กร	2.98	1.60	น้อย
3) การติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ	2.97	1.71	น้อย
4) การตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินโครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.01	1.75	ปานกลาง
5) การหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการติดตามและประเมินผล	2.89	1.82	น้อย
6) การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.89	1.82	น้อย

ด้านการติดตามและประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7) รับทราบหรือรับฟังผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อสิ้นปีงบประมาณ	2.83	1.87	น้อย
8) การตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.83	1.90	น้อย
รวมด้านการติดตามและประเมินผล	3.00	1.75	ปานกลาง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน” สามารถอภิปรายผลในภาพรวมได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่านโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) อาจเกิดจากหลายสาเหตุ กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุม และประชาชนบางกลุ่มไม่ตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะคิดว่าเป็นเรื่องของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงยังไม่เข้าใจกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายของผู้บริหารแต่ละยุคสมัย อาจส่งผลต่อความไม่ต่อเนื่องของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ชัดเจน จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรีของเมธิกา พ่วงแสง และคณะ (2564) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาคือการรับผลประโยชน์ และน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจและการวางแผน

2. แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน นอกจากการมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานในโครงการด้านสาธารณสุข และการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาสมากที่สุดแล้ว ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้วมีผู้สูงอายุ จำนวน 2,488 คน คิดเป็นร้อยละ 20.72 ของประชากรทั้งหมด (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2566) (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2567) เป็นผู้มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในโครงการด้านสาธารณสุขและสวัสดิการของผู้สูงอายุ จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านผลประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามยังมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเช่นกัน โดยประชากรเพศหญิง อายุระหว่าง 51- 60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 4,001 - 7,000 บาท เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้วมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่านให้เพิ่มขึ้น หน่วยงานควรมีการสื่อสารผลการปฏิบัติงานและกิจกรรมต่างๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่ทราบถึงความก้าวหน้าและแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้วที่หลากหลายช่องทาง โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้วควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าโครงการสาธารณประโยชน์ต่างๆ รวมถึงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดของหน่วยงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบลอย่างโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ การสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนในตำบลฝายแก้ว เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่ตรงกับความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสม รวมถึงรูปแบบการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2555). คู่มือการจัดทำแผนท้องถิ่น. เอกสารเผยแพร่ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก <https://shorturl.at/KjzEj> (วันที่สืบค้น 2 เมษายน 2567)
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (2567). รายงานข้อมูลจำนวนผู้สูงอายุตำบลฝายแก้ว. เอกสารเผยแพร่ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก <https://3doctor.hss.moph.go.th/main> (วันที่สืบค้น 30 เมษายน 2567)
- เมธิกา พ่วงแสงและคณะ (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี. วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี. 2(1): 77-93.
- องค์การบริหารส่วนตำบลฝายแก้ว (2567). สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน. เอกสารเผยแพร่ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก <https://faikaewnan.go.th/content/generalinfo> (วันที่สืบค้น 30 เมษายน 2567)
- Likert, R. (1967). The method of constructing an attitude scale. Reading in Attitude Theory and Measurement. John Wiley & Son, New York. PP.90-95. In: M. Fishbein (ed.).

Taro Yamane. (1967). Elementary Sampling Theory. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1967. pp. x-405.

ผู้เขียน

นางสาววิสรดา ชันแก้ว¹

นักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยชุมชนน่าน

วิทยาลัยชุมชนน่าน เลขที่ 10 หมู่ 5 ตำบลตุ๊ใต้ อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน 55000

E-mail: kamboom999916@gmail.com

นายคมกริช กรรณิกา²

นักศึกษาหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยชุมชนน่าน

วิทยาลัยชุมชนน่าน เลขที่ 10 หมู่ 5 ตำบลตุ๊ใต้ อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน 55000

E-mail: kannikakomkrit@gmail.com

นางสาวนุสดี สายวงศ์³

ประธานหลักสูตรอนุปริญญา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยชุมชนน่าน

วิทยาลัยชุมชนน่าน เลขที่ 10 หมู่ 5 ตำบลตุ๊ใต้ อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน 55000

E-mail: nudeekha@hotmail.com